

ÉLETTÜNK

XXXIV. évf. 1. szám (34. Jahrg. Nr. 1)

Az európai magyar katolikusok lapja

2002. január

P. SZŐKE JÁNOS, Budapest

MERJÜNK EMLÉKEZNI

Nagy vita tárgya a múlt, a jelen és a jövő kiértékelése. Az okos embereknek ez nem gond, hiszen arról van szó, amit már az ősök meghatároztak és tömör mondatban ki is fejezték: *historia est magistra vitae*. A múlt ismerete és tanulmányozása nélkül sivár a jelen és kilátástalan a jövő.

Ezt lehet érezni sokszor a generációk közötti kapcsolatban. Senki nem hallgatja szívesen: „Bezzeg, mikor mi fiatalok voltunk...” Nem is jó ezt egyoldalúan feszegetni, de nem is szabad elhallgatni sem. Egyénnek, népnek, Egyháznak és nemzetnek van történelme: múltja és jelene. Boldog jövője ellenben csak akkor lesz, ha a múltat ismeri és tanul belőle.

Az Emlékezés

A múlttal való kapcsolatunk jellemzősekor gyakran használjuk ezt a szót: „hűség”. Ez a kifejezés nagyon gazdag, és ha tisztában vagyunk valódi jelentésével, kötelező érvényű számunkra.

A hűség megélésének van egy olyan módja, ami leginkább az ismétlésre hasonlít. Ennek során megpróbáljuk a jelenben újraélni azt, amit a múltból merítettünk. Véleményem szerint ez a magatartás nem túl bölcs és eléggé veszélyes.

Számomra az a fajta hűség szimpatikusabb, amely a múltba gyökerezve tekint a jövőbe.

Ez azt jelenti, hogy képesek vagyunk

Imádkozom: legyek vidám

*Én Istenem, legyek vidám,
hogy házamat vidítani tudjam.
Mosolyogjak, ha bánatom
és senkire se haragudjam.*

*Arcom ne lássa senkisémet
bánnodni gondon és hiányon.
Legyen szelíd vasárnapom,
ha mosolyog a kisleányom.*

*Én Istenem, legyek vidám,
ma minden gondot tűzre vesek.
Nyújtsam ki kincstelen kezem
s szegényen is nagyon szeressek.*

*Én Istenem, legyek vidám
ujjongjon újra pusztá lelkem,
Mint rég, mikor falum felett
az első forrásvízre letem.*

*Ködökbe csillanó sugár,
víg fecskesző bolond viharban,
Tudatlan gyermekhang legyek
a jajgató világzavarban.*

Áprily Lajos (1887-1967)

ÁLDÁSOS ÉS BOLDOG
ÚJ ESZTENDŐT

figyelembe venni mindazt, amit azok adnak át nekünk, akik előttünk éltek.

Újra fel kell fedeznünk az emlékezést

A mi generációnknak rövid távú az emlékezete. Ezt sokan állítják, és számos tapasztalati tény is egyértelműen bizonyítja. Nyugtalanító annak észrevétele, hogy ez nem egy többé-kevésbé megindokolt választás, hanem olyan kényszerűség, amelyre a felgyorsult életritmus miatt van szükségünk.

Figyelmünk és aggodalmunk ma elsősorban a jelenre összpontosul... és ez a jelen, akár egy villám a nyári zivatarban, gyors és vakító.

A tegnapok messze vannak, elfeledtük őket. Legfeljebb azt vesszük figyelembe, ami jelenünkre is hatással van. Azok az események, amelyek tegnap még sorsunk krónikájának legelső lapjain szerepeltek, ma már halovány, ködös emlékek. „Emlékszel még...” – ezt a kérdést ma már nem tesszük fel, és mentséget is találunk a számos megoldandó probléma ürügyén, melyeket a jelen, a megélhetés hoz számunkra.

Élhetünk-e emlékezés nélkül?

Ahhoz, hogy válaszoljunk erre a kérdésre, tudnunk kell mit értünk magán a kérdésen, vagyis mit jelent az, élni. Számomra azt jelenti, hogy reményben élni. Ténylegesen nem attól ered az élet, aki fizikailag elindítja azt, hanem attól, aki elégséges okot ad számunkra ahhoz, hogy higgyünk az életben, és segít, hogy felismerjük az élet értelmét a fájdalom, a szenvedésen, a kétségen és a halálon túl. Az élethez elsősorban reményre van szükségünk. Emlékezni annyit jelent, mint okot találni a múltban.

Azok a problémák, melyek tragikus válságba sodorják a reményt, a jelenben vannak. A remény nyitottá teszi a jelent a jövő számára, nem valami bizonytalan és meghatározatlan elővendőre vonatkozik, hanem egy olyan határozott álom, amely visszaadja a jelen számára az igazságra vetett hitet.

Hogyan emlékezünk?

Három, nagyon határozott és kötelező érvényű módszert javaslok. Azok számára, akik kedvelik az összefoglaló megállapításokat így tudnám kifejezni: leleményes és kritikus szeretettel kell a múltra tekinteni.

Kritikai szemlélet

Aki emlékezik valamire, az mindennek előtt arra törekszik, hogy azért értelmezze a múltat, hogy felfedezze mindazt, ami abban rejtve van, és bátran különbséget tudjon tenni a megvalósított dolgokat létrehozó szándék, és a megvalósult dolgok között.

Ezt egy példával szeretném illusztrálni.

Aki egy néhány évtizeddel korábban készült családi fotót néz, nehezen tudja megállni nevetés nélkül. Ez nem

pusztán fényképezéstechnikai kérdés, vagy művészi ízlés kérdése. Azon a fotón egy olyan világgal találkozunk, ami már a régmúlté. A különös frizurák, a régen levetett ruhák, a modoros pózok mögött kedves arcok, erős érzelmek, és bátor személyiségek rejlenek, akik nagy terveket valósítottak meg. A helyes ítélőképesség azt jelenti, hogy képesek vagyunk megkülönböztetni azt, ami igazán lényeges attól, ami már elvesztette jelentőségét, hogy egyre gazdagodva befogadjuk az előbbi, és a hamis kötődések megőrzése nélkül elhagyjuk az utóbbit.

A jelen értelmezése

Következő feladatunk a jelen értelmezése.

Ugyanannak a figyelmes, kritikai szemléletnek kell jelenünk értelmezését is áthatnia, amellyel a múlt felé fordultunk.

Miért aggódunk a jelenben? Milyen felelősséget merünk vállalni? Milyen dolgokban érezzük magunkat alkalmatlannak arra, hogy változtassunk? Úgy kell tekintenünk a feladatokra és a lehetőségekre, hogy a sajátunknak érezzük azokat a nehézségeket, melyekkel mások a múltban szembesültek, s amelyeket számunkra közvetítenek.

A múlt emlékezetéből a jelent előhívni azt jelenti, hogy magunkra vállalkozunk azokat a kihívásokat és feladatokat, melyekkel egyébként nem találkozoznánk.

A jövő felé

Végül, szükségünk van a komoly előrelátás képességére.

A ma kihívásaira olyan tettekkel szeretnénk válaszolni, amelyek képesek előrelátni, újra és újra átszervezni és meghatározni a feladatokat, megtalálni, és megfelelően felhasználni a rendelkezésre álló erőforrásokat.

Ez is az emlékezés része: a múlt távlatából értékelt jelen egy új jövő felé mutat.

A jövőbe tekintés adja meg az emlékezés méltóságát, és biztosítja azt, hogy ne a múlt szálnalmas visszasírására vesztgessük időnket és erőnket.

Könnyű kísértésbe esni. Krízishelyzetekben, amikor problémák tornyosulnak körülöttünk, és úgy tűnik képesek elemészteni mindet, újra felbukkan a „rég szűp idők” iránti nosztalgia. Megszilárdul bennünk az a meggyőződés, hogy akkor minden könnyen ment, és hogy végső megoldásként elég, ha bátran felidézünk és ismételtlen megteszünk mindazt, amit akkor tettünk, hogy ne kelljen többé a minket körülvevő problémákkal foglalkozni.

A jövőbe tekintés visszaadja a hit számára a találékonyságot, a leleményességet. Terveinkben, amelyek a jövő kockázatait is magukon hordják, az élet szolgálatának képességét és a remény megerősítését tűzzük ki célul.

Ezekkel a rövid eszmefuttatásokkal azt szeretném sugallni, hogy az Istenhez való hűséget a ma kihívásának megfelelően kell értelmezni. ■

IMASZÁNDÉKOK

1.

Imádkozunk, hogy a keresztények egyre nagyobb lendülettel és együtt hirdessék Jézus Krisztust, a világ egyetlen Üdvözítőjét.

A legtöbb ember vár valamilyen megváltót, aki különféle bajaiban megsegíti, a bajoktól „megváltja” őket. Ez a megváltó az egyes ember kívánságaira lenne szabva, akit a különféle kívánságok teljesítése után egy-egy ember elfogadna. Talán követné is némely útmutatását a jövőre nézve. A legfőbb elvárás, hogy szűnjön meg minden betegség, baj, rokantság, lelki szenvedés ... az egyes ember életében. Ki nem mondva: „... jöjjön el a mennyország a földön”, hogy boldogok lehessünk.

Nehezebb a szenvedő embernek egy olyan Megváltót elfogadni, aki nem mennyországot ígér, hanem a szenvedések elviselése után következő örök boldogságot – a földi élet után a túlvilágon. A „Megváltó” fogalma életünkben érthető és beilleszthető, kevésbé az „Üdvözítő” fogalma: ma kivesztett nyelvünkkel az üdvösség jelentése – kivéve a templomi beszédeket és hittanórákat. Így kevesen vágnak az üdvösségre, pedig ez a jövőnk... (Vagy a kárhozzát?)

Őszinte és mélyreható meggyőződéssel kellene sok kereszténynek rendelkeznie, hogy képes legyen Jézus Krisztust lendülettel hirdetni. A mindennapi élet harcához annyi lendület és újra-lendület szükséges, hogy gyakran nem marad – fáradtság, levertség, energia-hiány miatt – erő a keresztény ügy lendületes hirdetéséhez. Mivel korunkban a tettek is elég nehezen kerülnek elismerésre – még észrevételre is csupán csekély mértékben – nem biztos, hogy Jézus Krisztus hirdetése – kivételektől függetlenül – észrevehető eredményekre vezethetne.

A Szentatya által megjelölt „együtt-(es)” hiithirdetés arra vonatkozik, hogy a legkülönfélébb közösségek a tanúságtételt Jézus Krisztus mellett gyakrabban, lelkebben, benső (karizmatikus) erővel tegyék, az élet különböző területein. A figyelmes kívülálló, a „titokban” keresők felfigyelhesse: itt is, ott is... tanúságot tesznek Jézusról. Jó lenne közelebbről megismerkedni velük és amit (akit) hirdetnek.

2.

Imádkozunk, hogy a helyi egyházak az evangelizálásra szóló elkötelezettségüket cselekvőképessé tegyék ott, ahol dolgoznak és élnek.

Az elkötelezettség sokrétű dolog, noha egyszerűnek látszik: „hirdetem Jézus Krisztust munkatársaimnak, ismerőseimnek, barátainak.” Ez az érem egyik oldala. Hogy ők el tudják-e fogadni, a másik oldala. Ekkor még nem tudjuk, hogyan képesek elfogadni Üdvözítőnket? Ez az „érem” harmadik oldala: az érték, a milyenség, a belső lelki érettség kérdése.

Olyan módon kell hirdetnünk és valóstanunk a Jézus Krisztusban gyökerező hitet, hogy mások is el tudják fogadni, s Isten segítségével meg is tudják valóítani! Ehhez Isten kegyelme szükséges, ahhoz pedig az imádság.

Fejős Ottó

FRANK MIKLÓS:

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Keresztvetés, térdhajtás és társai (II)

Decemberi számunkban egy Vorarlberg-i olvasónk érdeklődésére foglalkoztunk a fenti címen az Egyházban kialakult liturgikus magatartási formákkal, azok történelmi hátterével és kialakulásával, különös tekintettel a testtartásra. Ebben az összefüggésben szó volt az állásról, térdelésről, térdhajtásról, meghajlásról, ülésről. Most folytatjuk ezt az elemzést feltéve a kérdést: milyen szerep jut az imaéletben, a liturgiában a kezeknek, a gesztusoknak?

Összekulcsolt, vagy kitárt kezek, keresztvetés, mellverés, kézfeltétel.

Az imádság legáltalánosabb jellegű meghatározása: „A lélek felemelése Istenhez” (vö.24.zs.)

De az imában nemcsak a lélek fordul Istenhez, hanem az egész ember, testestől-lelkestől: a lélek összeszedettségé megnyilvánul a test- és fejtartásban, kiül az arcra, hatással van a végtagok, elsősorban a kezek mozgására.

Az összekulcsolt kezek, akár egymásba fonódnak az ujjak, akár a két tenyér simul egymáshoz, a mai ember számára – legalábbis Nyugaton – az imádság jelképévé váltak. Gondoljunk csak Dürer híres rajzára, az „Imádkozó kezek”-re. De az imának ez a gesztusa aránylag új keletű: a germán hűbéri rendszerre nyúlik vissza. A hűbéres, a hűbéri eskü letételekor a hűbérur kezébe helyezte összetett kezeit, annak jeléül, hogy aláveti magát. Hasonló történetik még ma is a papszentelés szertartásában: az újonnan felszentelt pap összetett kezeit a püspök kezébe helyezi, aki megkérdezi: „Ígérsz-e nekem és utódaimnak tiszteletet és engedelmisséget?” – Az imára kulcsolt kezek jelentése az Istennel való viszonyban erre az odaadásra emlékeztet. A szentmisében a pap bizonyos imádságokat összetett kezekkel, másokat kitárt karal mond. Érdemes megjegyezni, hogy a liturgikus előírások nem említik az összekulcsolt kezű imát egymásba fonódó ujjakkal, csak azt, ahol a két tenyér egymáshoz simul, feltételezhetően azért, mert ebben az utóbbi imagesztusban a fegyelem, az összeszedettség jobban jut kifejezésre, mint a másik esetében, ahol inkább a spontán, személyes, érzelmileg is telített ima mutatkozik meg.

A kitárt kezek az imádság ősibb formáját idézik, mely ismert volt az Ószövetségben és az antik világban. Ezt az imaformát átvette a kereszténység. Tanúskodnak róla a katakombák falfestményei, a kitárt karú „orante” ábrázolásokkal. Ez nemcsak az ember kinyúlását Isten felé, hanem a keresztet feszített, kitárt karú Krisztust is jelképezte.

Utóbbi időben gyakran lehet megfigyelni, nemcsak egyéni imánál, hanem imádkozó közösségekben is olyanokat, akik ebben az „orante” tartásban imádkoznak. Ha nem egyféle „jambor divat”-

tal, vagy egyénieskedéssel, feltűnési viszketeggel állunk szembe, hanem valódi belső igényről, nem lehet ellene szólni. Persze az ilyenektől is el lehet várni egy bizonyos rugalmasságot, főleg ha közösségi imáról van szó, abban a tudatban, hogy az Egyház egysége nem zárja ki, sőt feltételezi a sokféleséget. Az ilyen magatartásbeli különbözőségek viszont alkalmat szolgáltatnak arra, hogy egy kicsit gyakoroljuk a megértést és a türelem erényét.

A keresztvetéssel kezdjük mi katolikusok és a keleti egyházak hívei az imádságot. Jóllehet mai formájában csak a középkorban vált általánossá, kimutatható, hogy már a keresztény ókorban különféle alkalmakkor használták, mint az áldásadás gesztusát, hozzákapsolva a már az Ószövetségben ismert kézfeltétel által adott áldáshoz.

A keresztvetésnek több formája használatos:

1. az áldás jellegű kereszt, amelyet az áldást osztó – rendszerint a pap – a megáldandó személy vagy tárgy fölé rajzol kezével;

2. már az ókorban ismert volt az ugyancsak áldás jellegű kis kereszt, amelyet a pap, vagy a hívek hüvelykujjukkal rajzoltak egymás homlokára; ez a forma újabb időben ismét gyakrabban használt, pl. amikor egy szentáldozáshoz járuló hívő kisgyereket visz magával: ilyenkor a pap a kisgyereket homlokára keresztet rajzol;

3. a tulajdonképpeni, vagy nagy keresztvetés, amikor a kéz a homloktól indulva a mellet, onnan a bal és a jobb vállat érinti; ez szokásos ima kezdetén és végén, a templomba való be- és kilépéskor és amikor az ember áldást vagy feloldozást fogad; a görög katolikusok ilyenkor első három ujjukat összefogva a Szentháromságra utalva – rajzolják magukra a keresztet, de nem balról jobbra, hanem jobbról balra.

4. a hármassal kereszt, amelyet az ember hüvelykujjával rajzol előbb homlokára, majd ajkára, végül a mellére; nálunk mise közben az evangélium elején használatos; délnémet vidéken és latin népek közt gyakoribb.

Jegyezzük meg még, hogy az áldás jellegű keresztet a liturgia előírja különösképpen bizonyos szentségek, pl. a bűnbánat szentsége, kiszolgáltatásánál és egyébként is számos szertartás alkalmával, így a szentmise közben is több alkalommal.

A kézrátétel vagy kézfeltétel, mint előbb jeleztük, az áldás gesztusa volt már az Ószövetségben, de az Újszövetség is gyakran említi. Jelképe a belső erő, kegyelem, gyógyító energia közlésének. Az apostolok a Szentlélek ráhatásával szorosan kapcsolódó szentségek kiszolgáltatásakor alkalmazták: a bérmapás, a diakónus-, pap-, és püspökszentelés alkalmával a szentség kiszolgáltatója ma is kézrátétellel hívja le és közli a Szentleket. A középkorban a bűnbánat szentségénél, a feloldozás megadását megelőzte a kézrátétel, hiszen a bűnbocsánatot is a Szentlélek eszközli. Ma ebből annyira maradt, hogy a feloldozás előtti imát a pap felemelt kézzel mondja. De más

szentségeknél is vannak szertartások, amelyek a kézrátételre mennek vissza, így a keresztségnél és a betegek szentségénél. Mindenekelőtt azért, mert végső fokon minden szentség a Szentlélek működésére vezethető vissza, de éppen a két utóbbi szentség esetében szintén – más formában, más feltételek mellett, mint a bűnbánat szentségénél – bűnbocsátás történik.

A mellverés bűnös mivoltunk gesztus által történő elismerése. Feltételezhető, hogy ilyen jelképes mozdulat minden népnél megtalálható és jelentése is nagyjából egyértelmű. Az újabb liturgikus előírások nem tartalmaznak erre vonatkozó utalást. A zsinat előtt a mise elején a „confiteor”-ban, a bűnvalomásban az „én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem” szavakra a pap hármassal mellveréssel fejezte ki bűnei elismerését. Szokás volt ez az áldozás előtt, az „Agnus Dei” – az „Isten báránya, aki elveszi a világ bűneit, irgalmazz nekünk” szavaknál és máskor is, amikor bűneinkre történt utalás, valamint a Megtestesülés kapcsán pl. az Úrangyalában az „És az Ige testté lőn és miköztünk lakozék” szavaknál. Gondolom, a legjobb, ha e téren kiki belső indítása és belátása szerint cselekszik.

Békesók: szokása az ősegyházból ered. Mielőtt a hívek az Úr testének vételéhez járultak, békét akartak teremteni főleg azokkal, akikkel vitás ügyeik voltak, Jézus tanácsának megfelelően (Mt. 5,23-25), de azoknak is a béke jelét akarták adni, akikkel együtt résztvettek az Eucharisztia ünneplésében. Csókkal később csak azokat köszöntötték, akik családjilag, vagy barátságról révén közel álltak hozzájuk. A béke jelének továbbadása az idők folyamán az ünneplés szentmisére korlátozódott, mikor is a celebránsból – püspöktől vagy paptól – kiindulva jutott el az asszisztencia tagjaihoz. Ebbe a hívek csak a liturgikus reform óta kapcsolódnak újra be. A pap felszólítja a jelenlevőket: „Offerte vobis pacem” – „Adjatok egymásnak békét”, amit magyarrá úgy fordítottak: „Engesztelődjétek ki szívből egymással”. A hívek erre – rendszerint kézfogással, vagy más alkalmas jellel – kifejezésre juttatják, hogy békét kívánnak egymásnak. Nem kívánatos, hogy ilyenkor mindenki mindenkihez forduljon. A békének minden esetre az oltártól kellene indulnia és így eljutni a hívekhez, de ez a gyakorlatban ritkán lehetséges. A fontos persze az, hogy ez ne váljék külsőséggé, formassággá, hanem legyen a szívbeli békeszeretét megnyilvánulása: „Boldogok a békességek: ők Isten fiai”.

Kíséréljük meg most pontokba foglalni a **liturgikus magatartás alapelveit** a két cikk alapján, különösen a szentmise folyamán:

1. **Állás** – a tisztelet és a pap imájába való bekapcsolódás jeleként:

- a mise kezdetétől a Könyörgés végéig (Magyarországon már a Kyriei leülnek);
- az Alleluja vers és az Evangélium alatt (Magyarországon az Alleluja vers alatt ülnek), továbbá a Hitvallás és a Hívek Könyörgése alatt;
- a Felajánló Könyörgéstől a Prefáció végéig (Magyarországon a Felajánlástól az Átváltozásig ülnek);
- a Miatyántól a békeüdvözlés végéig;
- legtöbb helyen áldozáskor az Oltáriszentség vételénél;
- az Áldozás utáni Könyörgéstől a mise végéig (Magyarországon csak áldás és kivonuláskor állnak).

2. **Térdelés** – az Oltáriszentségben

jelenlévő Krisztus imáadására:

- a Kánon kezdetétől az áldozás végéig (Magyarországon csak az átváltozás és az áldozás alatt);
- a kitett Oltáriszentség jelenlétében (hosszabb szentségimádság alatt le lehet ülni).

3. **Térdhajtás** – tiszteletadás az Oltárszekerényben jelenlévő Krisztusnak:

- a templomba belépéskor ill. kilépéskor, ha ott őrzik a Szentséget (jele: örök mécses);
- áthaladáskor az Oltárszekerény előtt.

4. **Ülés** – a tanítás hallgatására, vagy fáradtság, gyengeség esetén:

- az olvasmányok és a zsoltárok folyamán;
- mise előtt, áldozás után, hosszabb zenei betét alatt (Gloria, Credo);
- hosszabb templomi tartózkodás esetén.

5. **Meghajlás** – rövid tiszteletadás:

- áthaladás a főoltár előtt, ha a Szentséget mellékoltáron őrzik;
- áthaladás nagyobb feszület, vagy kegykép előtt.

6. **Keresztvetés** – az Istennel való kapcsolatfelvétel jele:

- ima kezdetén és végén;
- szenteltvízzel való meghintéskor (templomba be-ill. kilépéskor);
- áldás, feloldozás fogadásakor;
- kis kereszt (homlokra, ajakra, szívre) Evangéliumra.

A többi, magatartásra vagy gesztusokra vonatkozó liturgikus jelre itt nem kell még egyszer kitérnem, mert vagy nincs rájuk általánosan érvényes szabály és kiki legjobb belátása szerint alkalmazza őket, vagy inkább a papságot érintik közelebbről. Hadd jegyezzem meg még, hogy az említett liturgikus magatartási elveket nem mindegyik alkalmazzák egyöntetűen: a Püspöki Konferenciákra van bízva országról országra a helyileg érvényes szabályok meghatározása. ■

BETLEHEMES ÉNEK

*Ó, emberek, gondoljatok ma rá,
Ki Betlehemben született ez este
A jászol almán, kis hajléktalan,
Szelíd barmok közt, kedves bimbón.*

*Ó, emberek, gondoljatok ma rá;
Hogy anyja az Úr szolgáló leánya
És apja ács volt, dolgozó szegény,
S az istállóban várak s kastélyok fölött.*

*Ó, emberek, gondoljatok ma rá,
A betlehemi kisdéd jászolára,
Amely fölött nagyobb fény tündökölt,
Mint minden várak s kastélyok fölött.*

*Ó, emberek, gondoljatok ma rá,
Ki rómaihoz, barbárhoz, zsidóhoz,
A kerek föld mindegyik gyermekéhez
Egy üzenettel jött: Szeressetek!*

Ó, emberek, gondoljatok ma rá!

1923

Juhász Gyula (1883-1937)

KARÁCSONY KEGYELME

*Elmúlik benned minden, ami régi,
Ma az enyém vagy. Eljövendő égi
Fény szállja meg ma tikkadt*

[lketted:

Mindig szerettelek.

*Előtted jártam, mint szemed világa,
Követtelek, mint tested fűre árnya.
Vetettél dalt, arattál könnyeket:
Mindig kerestelek.*

*És titok érett irgalmam méhében,
Míg meg nem születtem e szentséges éjen.
Karomba veszek, mint a kisdédet:
Végre meglettelek.*

Békes Gellért (1915 -)

*Sokat ad, aki szeret és minden
adományát többre kell bocsátni
a szeretést, mivel a szívét adja,
aki szeret.*

Pázmány

KADA LAJOS ÉRSEK HALÁLÁRA

1924. 11. 16. – 2001. 11. 26.

Az ember hitetlenkedve veszi tudomásul, hogy a Szentszék mosolygós arcú, fiatalos diplomatája, Kada Lajos volt madridi Apostoli Nuncius, akinek koráról nem árulkodott egyetlen ősz hajszál, akinek arcán sehol egy ránc, bevégezte földi pályafutását. Temetése dec. 6-án gyászmisével kezdődött 13 órakor a Szent István bazilikában, amelyet Seregély István egri érsek, a Magyar Püspöki Kar elnöke együtt mondott Paskai László bíborossal és Karl Josef Rauber érsek, apostoli nunciussal, aki a szentbeszédet is tartotta. A koncelebránsok közt jelen volt a Püspöki Kar legtöbb tagja, külföldi Püspöki Karok kiküldöttei, és nagyszámban a papság képviselői. A Bazilikát zsúfolásig megtöltötték a hívek. Jelemt volt a kormány és a diplomáciai testület számos tagja, a Máltai Lovagrend, amelynek az elhunyt 1964 óta volt konvencionális káplánja, a Caritas Internationalis delegátusa és számos más testület. A temetési szertartás a Kerepesi Temetőben folyt le 15 óra 30-kor. Kada Lajos földi maradványait a családi sírban, édesapja és édesanyja mellé helyezték el, ugyancsak nagy tömeg részvétele mellett.

Kada Lajos Budapesten született, az első világháború utáni években, amikor az ország még nem ocsúdott fel igazán a trianoni katasztrófából. Mire a kibontakozás megkezdődhetett volna, a második világháború vihara söpört végig az országon. Mindent elől kellett kezdeni, ill. kellett volna, ha a kommunizmus nem bénított volna meg minden egészséges fejlődést.

Ebben az időben cseperedett fel Kada Lajos. Papnak készült. Az érettségi után, az esztergomi egyházmegyei szemináriumban kezdte meg, majd a Központi Szemináriumba kerülve a Pázmány Péter Tudományegyetem teológiai karán folytatta tanulmányait, olyan professzorok irányításával, mint Schütz Antal, Horváth Sándor, Bánk József, Ibrányi Ferenc, Artner Edgár.

A háború után főpásztora Rómába küldte a jezsuiták vezette német-magyar kollégiumba, a Germanicumba. Ennek növendékeivel együtt hallgatta a Pápai Gergely Egyetem, a Gregoriana tanárait. Mire 1948. október 10-én felszentelték és megszerezte a teológiai doktorátust, Magyarországon javában tombolt a Rákosi-rezsim egyházüldözése. A hazatérés gyakorlatilag lehetetlenné vált. A fiatal pap ekkor Róma és környéke menekült magyarjainak lelkipásztori ellátásában vett részt, majd a Caritas Internationalis, a világ karitászszerkezeteit összefogó csúciszerv munkájába kapcsolódott be.

1955-ben felvételt nyert a Szentszék diplomatáinak képzésére létesített Pápai Egyházi Akadémiára. Innen, az egyházi jogi doktorátus megszerzése után, a vatikáni államtitkárságra került. 1959-ben kezdte meg pályafutását a pápai diplomáciában. Előbb Pakisztánban, majd a Skandináviai Apostoli Delegátus titkáráként Dániában működött. 1964-ben áthelyezték a Bonn-i Apostoli Nunciaturára, innen pedig rövid időre Argentínába. Amikor VI. Pál pápa 1971-ben létrehozta, minden egyházi karitatív és szociális tevékenység összefogására, a COR UNUM Pápai Tanácsot, Kada Lajost állította a svájci P. Henri de Riedmatten mellé helyettes titkárnak. 1975-ben a Szentatya Tibica c. Érsekévé és Costa Rica Apostoli Nunciusává nevezte ki.

Amikor II. János Pál pápa 1984-ben a középamerikai államokat látogatta végig, a Costa Rica-i nunciaturán szállt meg, ahol a nuncius magyaros vendégszeretettel vette körül. A pápa annyira megkedvelte, hogy Rómába rendelte, rábízta a Szentségi Kongregáció titkári teendőit, mert azt akarta, hogy a kúria vezető funkcionáriusai közt magyar is legyen. Kada érsek ezzel párhuzamosan átvette a Szent István Zarándokház vezetését. Emellett rendszeresen tájékoztatta a Szentszékét a kisebbségi magyarság helyzetéről is. A pápa maga is rendszeresen kikérte véleményét magyar egyházi kérdésekben.

Amikor eldölt, hogy II. János Pál pápa 1991. augusztusában Magyarországra látogat, Kada Lajosra hárult a feladat, hogy őt erre az útra előkészítse és többek között magyar nyelvleckéket adjon neki. A lengyel pápa szorgalmas és tehetséges tanítványnak bizonyult és még az Alpokban töltött nyári pihenője alatt is készült magyarországi látogatására és ismételt gette a tanulatokat.

Már akkor kitudódott, hogy Kada Lajost szemelték ki a Bonn-i nunciatura élére, de a kinevezést csak a pápa hazánkban tett látogatása után tették közzé, hogy még mint a Kúria magasrangú tisztségviselője kísérhesse a Szentatyi tanácsadóként és tolmácként. Hogy a pápalátogatás oly sikeres lett, abban neki nem kis része volt.

A németországi Apostoli Nunciatura nehéz feladatok vártak. A vallási megosztottság, a pápával szemben még egyházi körökben is helyell-közzel megnyilvánuló bizalmatlanság, a hagyományos „Róma ellenes affektus”, az ún. „haladó” teológusok bomlasztó hatása, a papi és szerzetesi hivatások katasztrófális csökkenése, a pápa nagykövete részéről nagy körülméktől, tapintattól, de ugyanakkor határozott vonalvezetést igényelt. Kada érsek ezt a nehéz feladatot kiválóan oldotta meg amiben segít-ségére volt a helyzet és a szereplők ismerete, diplomáciai érzéke és nem utolsósorban kiváló nyelvtudása (Kada Lajos hat nyelven beszélt, írt, olvasott). Még a Vatikánnal szemben közismerten elfoglalt sajtó sem talált kivétnevalót munkájában. Emellett mindig készen mutatkozott közbenjárni magyar ügyekben és anyagilag is támogatni a Magyar Karitászt segítő tevékenységet, ugyanígy, hogy Bonnból az a szőlés járta: „Magyarország az egyetlen ország, amelynek Németországban két nagykövetsége van: az állami és a vatikáni”.

Négy év után 1995-ben váratlanul áthelyezték Madridba, feltehetően kiváló spanyol nyelvtudása miatt. A spanyol püspökök nagy örömmel fogadták és különösen János Károly spanyol király zárta nagyon a szívébe. Négy éves működéséről spanyol egyházi körök mindig nagy elismeréssel, sőt lelkesedéssel nyilatkoztak, nyugdíjba vonulását pedig mélységes sajnálkozás kísérte. 2000. februárjában települt vissza Magyarországra. János Károly király, nagyrabecsü-lése és barátsága jeléül újra küldte a legnagyobb spanyol kitüntetését.

Amikor megérkezett, még tele volt tervekkel. Betegsége, amelyet Spanyolországból hozott magával, kezdetben ártalmatlannak látszott. Az idő múlásával azonban egyre súlyosbodott és az orvosok minden erőfeszítése hiába-valónak bizonyult. 2001. nov. 26-án, 10

Személyi változások Münchenben

A német katolikus püspöki kar elnökétől kapott új kinevezésem értelmében tisztelettel közlöm, hogy Karl Lehmann bíboros, a Német Püspöki Konferencia 2001. szeptember 24-27-én tartott fuldai közgyűlésének határozata alapján, 2001. november 15-én kelt leve-lével kinevezett a katolikus magyarnyel-vű lelkipásztori szolgálat delegátusának (főlelkészének) a Német Szövetségi Köztársaság egyházmegyéiben. Megbí-za-tásomat és feladatokat a római püs-pöki kongregáció 1969. augusztus 22-én kelt „De pastoralis migratorum cura” irányelvei és szabályai szerint határozza meg, kiemelve szoros együttműködési kötelességemet a Bonnból székelt Ném-et Püspöki Konferencia migránssokkal foglalkozó püspöki komissziójával (XIV) és a külföldiek németországi lelki-pásztori hivatálának nemzeti igazgató-jával. A kinevezés 2002. január 1-i ha-tállyal lépett életbe és egyelőre öt évre szól, dr. Miklósházy Attila püspök felter-jesztése és a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia egyetértése alapján történt. Az említett vatikáni előírások értelmében emellett a német és magyar püspöki kar illetékeseivel egyformán ápolnom kell a kapcsolatot. Miklósházy Attilának, a külföldön élő római katolikus magya-rok püspökének európai delegátusaként és az ÉLETÜNK főszerkesztőjeként továbbra is feladatom marad a sajtó-apolkodás és a magyar lelkipásztori munka összefogása egész Nyugat-Euró-pában. Kapcsolatom a müncheni magyar hívekkel sem szakad meg, hiszen a helyi magyar lelkipásztori munkában tovább-ra is besegítek. Egyelőre rendszeresen vállaltam a müncheni magyar szentmisé-ket minden hónap 2. és 4. vasárnapján.

A müncheni Magyar Katolikus Misszió lelkipásztori ellátásáról és vezetéséről gondoskodtunk: Miklósházy Attila püspökkel és Fejős Ottó főlelkész-előddel hivatalosan kértük az ille-tékes német és magyar egyházi szer-vektől, hogy ft. Merka Jánost, az eddigi müncheni magyar ifjúsági lelkészt neve-zék ki utódomnak, a müncheni Magyar Katolikus Misszió vezetőjének plébánosi címmel. Merka atya a feladatot vállalta. Kinevezésére még várunk kell, ügyin-tézése folyamatosan, de a misszió vezeté-sének átadása 2002. január 1-én ter-vszerűen megtörtént.

A hivatalos személyi változásokról Münchenben ünnepélyes keretek között is számot adunk. A müncheni Damen-

nappal 77. születésnapja után hirtelen halt meg az Uzsocki utcai kórházban, miután már hetek óta ott kezelték.

Kada Lajos életében sok magyar kez-deményezésben vett részt. Így pl. dísz-elnöke lett a Münchenben alakult „Gyu-lafelhérvári Székeseház Barátai” egye-sületnek, mely a legrégibb erdélyi tem-plom felújításának támogatását tűzte ki céljául. Az ÉLETÜNK is nagy barátját veszti el személyében. Olvasóink számos vezércikkét olvashatták lapunk hasáb-jain és tegyük hozzá: sohasem utasított vissza ilyenértelmű kérést minden el-foglaltsága ellenére.

Hálával és imádságos lélekkel köszö-njük meg a baráti támogatást.

Imánk kísérje őt Annak színe elé, akinek szolgálatára szentelte életét, utol-só lehetetlég.

Frank Miklós

stift-templomban: vasárnap, vízkereszt ünnepén, 2002. január 6-án 10.30-kor ünnepélyes szentmise keretében búcsút veszünk ft. Fejős Ottó atyától, aki msgr. Valentiny Géza protonotárius, korábbi németországi főlelkész utódként, 1986. október 9-től 2001. december 31-ig látta el főlelkési hivatalt és most – korára való tekintettel – nyugdíjazását kérte. A szentmisén megköszönjük ft. Fejős Ottó németországi főlelkésznek és az ÉLE-TÜNK felelős szerkesztőjének a német-or-szági katolikus magyarok érdekében másfél évtizeden át kifejtett és odaadón végzett munkásságát, és bemutatjuk utódját, felolvassuk e sorok írójának új – főlelkési kinevezését.

Vasárnap, 2002. február 3-án a 10.30-kor kezdődő magyar szentmise ke-re-tében a müncheni Damenstift-templom-ban ugyancsak ünnepélyes keretek között adjuk hírül a müncheni missziót közvetlenül érintő személyi változást: felmentem a misszió vezetésétől, és felolvassuk a misszió új vezetőjének, ft. Merka János atyának új kinevezését. Szentmise után fogadás a misszió ott-honában. Mindenkit szeretettel várunk mindkét ünnepélyes hivatali átadásra – átvételre.

Dr. Cserhádi Ferenc

*

Kedves Olvasó

Hosszú idő tizenöt esztendő egy újság életében. Ennek betelével búcsúzó-m, mint szerkesztő a többiek között. Munkakörömet főszerkesztőnk, dr. Cserhádi Ferenc atya veszi át.

Abban reménykedek, hasznukra, örö-mükre szolgál munkám az „Életünk” hasábjain keresztül.

Kívánom szívvel utódomnak, készíts-e lapot mindnyájunk öröme, lelki épülésére, magyarságunk erősítésére, egyházunk további építésére, magyarsá-gunk szolgálatában.

Köszönöm mindenki segítségét, támo-gatását az újság szerkesztésében, a sok kis feladat áldozatos vállalásában.

Fejős Ottó

A pap az emberek között

Az új szövetség papjait hivatásuk és felszentelésük elkülöníti Isten népén belül, de nem azért, hogy eltávolodjanak e néptől vagy bárki másától, hanem azért, hogy teljesen annak a munkának éljenek, melyet az Úr szánt nekik. Nem lehetnének Krisztus szolgái, ha nem lennének egy másik, nem világi élet tanúi... Szolga-latuk külön jogcímen is követeli tőlük, hogy ne hasonuljanak ehhez a világhoz, de azt is megkívánja, hogy ebben a világban, az emberek között éljenek; mint jó pásztorok, ismerjék juhaikat, sőt azokat is törekedjenek haza vezetni, akik nem ebből a nyájból valók, hogy ők is hallgas-sanak Krisztus szavára, és egy nyáj legyen és egy pásztor. Mindebben nagy segítségükre vannak azok az erények, amelyeket az emberi kapcsolatokban méltán értékelnek, mint például a jó-szívűség, az őszinteség, a lelkierő és az állhatatosság, az igazgázgázgáz, az udvari-aság és hasonlók. Ezeket Szent Pál is ajánlja, amikor azt mondja: „Arra irányul-janak gondolataitok, ami igaz, tisztessé-ges, igazságos, ártatlan, kedves, dicsé-retre méltó, értenyes és magasztos.”

Zsinati dokumentum

GYERMEKEKNEK

Sok szép mesére emlékszem gyerekkoromból. Legszébbnek tűnik mégis az a mese, amelyet nagyanyámtól hallottam. Leírom, hogy ti is gyönyörködjétek benne: Réges- régen történt: angyalt küldött a földre a jó Isten, hogy vigye fel az égbe a legszebb könnyecskéket. Az angyal bejárta az országot, világot. Végre rátalált egy özvegy édesanyjára, aki egyetlen gyermekének koporsója felett hullatta könnyeit. Minden könnyecskéje igazgyöngynek látszott, szikrázott rajtuk a napugár. Az angyal azt gondolta, hogy könnyen teljesítette a feladatát. Túl korán örvendezett. Isten ugyan megdicsérte őt szorgalmáért, de azt mondta, hogy szebb könnyecske is van a világon.

Az angyal ismét útnak indult. Másodszor egy ártaun kisfiú könnyét vitte az égi trónus elé, de ezzel sem teljesítette feladatát. Újból a földre roppant. Villámgyorsan gyűjtötte a legkülönbözőbb könnyecskéket: Halakönnyéből, keserű csalódásból kihullatott, bánatos édesapáról, szomorú édesanyjától, haladókli emberétől... Isten azonban mindezekre azt válaszolta: "szebb könnyecske is van a világon!"

Szomorú volt az angyal, mert nem tudta teljesíteni Isten kívánságát. Bele is fáradt a sok keresésbe. Betért egy templomba pihenni. Úgy gondolta hiába minden igyekezte, a legszebb könnyecske soha sem talál rá. A templom felhomályában egyszer csak egy embert vett észre, aki félrehúzóva keserűen zokogott. Saját bűneit siratta, nem talált vigaszt, mert átértette szörnyű tetteit: az Isten bántotta meg. Ezért folyt a könnye és meleg esőként áztatta a poros követ. Az angyal nyomban mellette termett: szemképrázataon ragyogott valamennyi könnyecske, miközben tarsolyába gyűjtötte őket. Érezte, hogy végül mégis sikerül teljesítenie a rábízott feladatát. Valóban a könnyecske oly szépek voltak, hogy az angyal nem tudta rólok levenni a tekintetét.

Amikor a könnyecskekkel odaállt a Jóisten elé, dicséretben részesült. Isten így szólt: „Látod nincs szebb ragyogás, nincs aranyosabb fényugár, mint ami a bánat könnyéről verődik vissza. Mert a bánat fakasztotta könnyecskek igaz szeretetről tanúskodnak, és csillogásukkal a bűntől megmenekült szabad ember szépségéről győzik meg a világot. A bűntől felszabadult ember az örökkévalóság fényét sugározza.”

Nagyanyám így fejezte be a meséjét: Ha vétkezel, szállj magadba és ösztönd bánd meg bűniedet. Isten a megtért bűnösnek mindig kész megbocsátani. Ez már nem mese, hanem örömben szédítő valóság.

József atya

FIATALOKNAK

Január 1-én, Szűz Mária, Isten Anyja ünnepén olvassuk Szent Lukács evangéliumából:

„Aki csak hallotta, csodálkozott a pásztorok elbeszélésén. Mária pedig szívbe véste szavakat...“ (Lk. 2,16-21)

Ma is történnek olyan események a világban, amik előtt értetlenül állunk. Keressük, kutatjuk a titokzatos jelenségek okát, s ha már semmilyen tudomány magyarázatot nem találunk, ha vonakodva is, de elismerjük, csoda történt. Milyen jó, ha nem adjuk fel a reményt és tovább érdeklődünk, fessegetjük a számunkra ismeretlen dolgokban, eseményekben, emberekben rejlő üzenetet.

A hitek, Isten megismerésének a kezdetén is a csodálkozás áll. Aki csodálkozik azon, ami vele az életben történik, aki csodálkozva felfedezi Isten akaratát, örök tervét sorsának alakulásában, már megtette az első lépést Feléje.

A mai evangéliumi részletben a pásztorok rendkívüli jelekről beszélnek. Olyanokról, amelyek csodálkozást, ámulatot váltanak ki a hallgatókból. Mária is

DR. MEHRLE TAMÁS OP

A KATOLIKUS EGYHÁZ EGYETEMESEN ÜDVÖZÍTŐ VOLTÁRÓL

A megtestesült Logosz és a Szentlélek az üdvösség művében

2. fejezet

Vannak, akik más módon is próbálják megszűkíteni és kisebbiteni Krisztus megváltói szerepének a teljességét. A már eddig mondottakra való tekintettel ezt a problémát valamivel rövidebben vizsgálhatjuk meg.

Az említett felfogás szerint a Logosz csak részlegesen teljesíthette volna az emberek üdvösségének a művét, sőt az idők folyamán már megtestesülése előtt is több arculatot vett volna fel, melyek közt a názáreti Jézusé csak egy a sok közül. Ezért nem csak egy üdvösségi rendszer van, nevezetesen kettőt kell megkülönböztetnünk, az örök Ige és a megtestesült Igének az üdvrendszert. Mely utóbbi csak Jézus fellépése óta létezik. Az előző egyetemesebb mint az utóbbi, mert nemcsak Krisztus születése előtt, hanem utána is az Egyházon kívül érvényesül. Azok, akik ezt a nézetet képviselik megengedik azonban, hogy a megtestesült Logosz rendszerében Isten gazdagabb mértékben van jelen. El kell ismerni, hogy e teóriának a katolikus Egyház ellenfelei szempontjából az az előnye, hogy az Egyház szerepét kisebbiteni tudják, anélkül, hogy emiatt őket istentelenséggel lehetne vádolni, hisz szerintük a Logosz, Krisztustól és az Egyháztól függetlenül végzi üdvözítő munkáját.

Másrészt azonban nem kell teológusnak lennünk, hogy felismerjük, hogy ez a nézet homlokegyenes ellentétben van a Szentírás tanával és a katolikus Egyház hitével. A pápai dokumentum több zsinati döntésre hivatkozhat, nevezetesen a Niceai, Kalkedoni és a II. Vatikáni Zsinatok meghatározásaira, amit II. János Pál a „Redemptoris missio” kezdetű enciklikájában e szavakkal foglal össze: „A keresztény hitnek ellene mond, az Ige és Jézus Krisztus mindenféle szétválasztása... Jézus, a megtestesült Ige, egyetlen egy osztatlan személy... Krisztus nem más mint a názáreti Jézus és ő Isten megtestesült Igéje minden ember üdvösségéért” (Redemptoris missio, pont 6). Ezért nem egyeztethető össze az Egyház tanításával az az elmélet sem, mely az isteni Logosznak olyan üdvözítő tevékenységet tulajdonít, melyet ő – a megtestesülés után is – a maga emberségétől függetlenül, mintegy „fölötte” vagy „mögötte” végezne. Főképpen azonban

csodálkozik szavaik hallatán. Az égen megjelenő csillag, az angyali ének, ezeknek az egyszerű embereknek a hódolata, megannyi mélységes, különleges titok... De csak egy parányi mozzanat, ami nekem nagyon sokat mond: ő „szívbe véste” ezeket a szavakat. A többiek? A varázslat elmúltával hazatérnek otthonaikba, munkájukhoz. Néhány órára, egy-két napra belemerülnek háztartási vonzássá, majd visszatérnek hétköznapi csodáktól mentes, kemény világába. Mária azonban tovább él ebben a csodálkozó, de mindent, a legnagyobb mélységeket is megismeri és elfogadni akaró akaratban. Hordozza, egy életen át, ezeket a szavakat.

Az előttünk álló új esztendő bizonyára sok új, ismeretlen, csodálkozásunk méltán kiérdemlő eseményt rejt magában. Fontos, Istennel, embertársainkkal, életünkkel kapcsolatos jelek lesznek ezek. Nem szabad napirendre térniük felettük, feladva a reményt. Vessük szívünkbe és hordozzuk őket a teljes megismerésig, úgy, ahogy Mária tette.

Pál atya

elvetendő az az elmélet, mely Krisztus megváltói művéből kirekeszti a Szentlélekkel való együttműködését, ami ellenkezik a Szentírás tanításával, mely szerint Jézus megváltói tevékenységének határozott szentháromsági jellege van. Ezért mondja II. János a már említett körlevélben: „Az emberek nem léphetnek közösségre Istennel, hacsak nem Krisztus által, a Szentlélek készítésére” (Redemptoris missio 5. pont).

3. fejezet

Manapság egyesek nemcsak Krisztus kinyilatkoztatásának a véglegességét és Szentháromság-jellegét, hanem üdvizmisztériumának az egységét és minden emberre kiterjedő egyetemességét is tagadják. Ennek a felfogásnak semmi szentírási alapja nincsen, az Egyház is mindig hitte, hogy Jézus, az Istenfia, az emberiség egyetlen üdvözítője. A 3. fejezet mindezt bőveges szentírási idézetekkel bizonyítja, melyeket nem lehet szó szerint e rövid összefoglalásban közölni, meg kell elégednünk azzal, hogy az idézetek tartalmát megjelöljük.

Az idézetek javarésze Sz. Péter, Sz. János és főképpen Sz. Pál leveleiből van véve, akik a Jézus halála után alakuló Egyház tanúi voltak. Sz. Péter valjaj, hogy a megfeszített Jézuson kívül nincs senki más, akiben üdvözlünk kellene. (Ap. Csel.14,12). Isten őt rendelte az élők és holtak bírójává és valamennyi próféta tanúságot tesz róla, hogy mindez, aki hisz benne, általa elnyeri bűnei bocsánatát (Ap.Csel.10,43). Sz.János a világ üdvözítőjének nevezi Jézust és idézi keresztelő Jánost, aki szerint Jézus Isten Bárányaként elveszi a világ bűneit (Ján 4,14; Jn 1,29). Sz.Pál markáns mondatát jobb szó szerint idézni: „Egy az Isten, egy a közvetítő Isten és ember között, aki váltságul adta magát mindenkiért” (Tim. 2, 5-6).

A II. Vatikáni Zsinat minderre utalva a „Gaudium et Spes” határozatában foglalja össze hitét. A zsinat szerint a modern világ sokfajta egyensúlyhiánya, abban az egyensúlyhiányban gyökerezik, mely az ember szívében van. A mai ember mindig megtapasztalja a maga korlátait, vágyaiban azonban korlátlan; sokféle érték vonzza, mindig választani kellene köztük és sokról nem tud lemondani. S az emberek gyakorlati anyanyelvűségük következtében nem is jutnak el mindig e drámai helyzet felismerésére s könnyen vagy emberi erőfeszítéstől várják a felszabadulást vagy az életnek értelmében kételkednek. Az Egyház azonban meggyőződéssel hisz továbbra is Krisztusban, aki mindenkiért meghalt és feltámadt és aki Ura és Mestere, kulcsa, középpontja és végső célja az egész történelemnek s aki sohasem hagyja el az emberiséget. (II.Vatikáni Zsinat, Gaudium et spes, 10.pont)

E hitmeggyőződés fényében kell a mai teológusoknak tudomásul venniük az egyéb vallásos tapasztalatok és személyek és egyéb pozitív elemek Isten üdvrendjéhez tartozhatnak-e.

A zsinat tanítása szerint Krisztus egyedülálló közvetítése nem zárja ki másoknak a közvetítésben való részvételét, inkább erre serkentőleg hat (Lumen Gentium, 62 pont). E másodlagos közvetítések, – ahogy II.János Pál mondja – jelentésüket és erejüket Krisztustól nyerik, velem egyenran-

Dávid Ibolya igazságügyi miniszter beszéde Münchenben

München és környéke magyarsága – ahogy ezt legutóbbi számunkban megírtuk – október 25-én, csütörtökön tartotta meg az októberi forradalom és szabadságharc emlékünnepét. Rövid tudósításunkból is kitűnt, hogy az ünnep nagy esemény, Dávid Ibolya, az Orbán-kormány igazságügyi minisztere beszéde volt, megidézve az eseményhez kapcsolható történelmi múltat és annak tanulságait. Terjedelmi okokból most is csak néhány bekezdést írhatunk ide a beszédből.

„Ma, amikor végigtekintek a mögöttem hagyott évtizeden – kezdte beszédét Dávid Ibolya – ki kell mondanunk nem elég ünnepelni. Nem elég ünnepelni, mert ezzel még nem teszünk eleget. Nem elég ünnepelni, mert nem szabad hagyni, hogy a forradalom csak múltidézés legyen. A magyar nép az ellenségeit nem tudta legyőzni soha, ám mindet túlélt. Mert nem az az erős, ki sohasem esik el, hanem aki fel tud állni. Miképp sikerült mindig újra és újra? A hit, az önbizalom, az önbecsülés erejével, erejéből. Mert csak az a nép éli túl a márt, éli meg a holnapot, amelynek fiai hittel és becsülettel dolgoznak, harcolnak igazukért...”

A továbbiakban rátért az elmúlt év legfontosabb eredményére, hogy végre megszületett a törvény, amely az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni leszámolásról összefüggő elítéléseket semmivé nyilvánította. Itt még arra is emlékeztetett, hogy a 25 éves mártírnak, Tóth Ilonának a tavaly ideiglenes helyen felállított szobrát az idén az Orvostudományi Egyetem aulájában helyezték végleges helyére.

Még egy befejező idézet: „A butaságok és indulatok fasiszta és kommunista rémuralmának vége. A magyarság közel 800 éven át volt e földrészt védőpajza. A keleti despotizmus utolsó világhatalmának, a Szovjetunióknak a tekintélyén 1956 magyar hősei ütöttek soha be nem gyógyuló sebet. Eljött az ideje annak az Európának, amely a sokszínű egységben védi mindegyik országát, nemzetét. Eljött az ideje annak, hogy mi magyarok ne csak lakói legyünk Európának, de polgárai is!” – fejezte be nagyhatalmú beszédét Dávid Ibolya. (Sz.)

Árpádházi Szent Erzsébet emlékünnep Pozsonyban

A Pozsonypüspöki Árpádházi Szent Erzsébet Cserkészcsapat és a pozsonyi Ferences Világi Rend 2001. november 17-én közösen tartott ünnepi emlékezést „Árpádházi Szent Erzsébet rózsái” címmel a szent halálának 770. évfordulója alkalmából.

A pozsonyi ferencesek templomában a szentmisét dr. Halko József atya tartotta. Mise után megkoszorúzták Szent Erzsébet szobrát a várudvarban. Ünnepi beszédet a cserkészcsapat alapítója Schniererné Wurster Ilona tartott. Végül a Pozsonyi Kaszinó-ban rövid kultúrális és állófogadás (agapé) fejezte be az ünnepet. ■

gúak, mindig csak kiegészítő jellegűek, nem tartalmaznak Krisztus közvetítésétől független tanítás (II.János-Pál, Redemptoris Missio kezdetű enciklikája 5. pont). Ezért nem fogadhatjuk el egyese-eknek azt a javaslatát sem, hogy a teológiában a másvalóságokra való tekintettel ne használjunk kifejezéseket mint „egyedülálló”, „egyetemes”, „abszolút”, hiszen épp e kifejezések által tudjuk elkerülni, Jézus Krisztusnak másokkal való egy szintre helyezésének a veszélyét.

Folytatjuk!

Madridi levél

EGYRŐL- MÁSRÓL

Szeptember 11-e óta nemzetközi beszédtema a terrorizmus és közös feladat az ellene való harc. Ebben a légkörben hangzott el José María Setién volt megyéspüspök fejtegetése, mely szerint „nem minden terrorizmus egyforma”, nem mind érdemel ki ugyanolyan elmarasztaló – ítéletet. A válasz azonban nem sokáig váratott magára. A spanyol püspöki kar közleményben szögezte le, hogy a baszk főpap, San Sebastián volt püspöke magánvéleményt fejtett ki; a terrorizmus semmilyen formában és sehol nem jogosítható s nem tekinthető cél-ravezető ütnak. Hasonló álláspontot fejezett ki azután a Vatikánban a püspöki szinódus és elítélte a számos, ártatlan áldozatot követelő terrorcselekményeket.

Ezek kapcsán tették fel egyesek a kérdést: hogyan engedhet meg ilyeneket a Jóisten? Úgy gondolom, meglehetősen naiv ez a kérdés. Mi minden történetített meg azóta, hogy világ a világ! Háborúk, forradalmak, természeti katasztrófák... Most az jut az eszembe, amit valamikor régen, évtizedekkel ezelőtt egy osztrák teológus szájából hallottam. A történelem teológiájának egyik nagy problémája: hogy engedhetne meg Isten a virágzó, észak-afrikai keresztény egyházak el-tűnését?

Az afgán és a közelkeleti események kapcsán sok mindent tudunk meg vagy tanultunk meg újra mohamedán vallásról és az iszlám világról. Azt is, hogy korántsem olyan egységes, mint hinné az ember: vannak szunniták, Síták, wahabíták, iszmailiták... A mohamedánok egy kötelessége a „dzsihád”, a szent háború folytatása a hitetlenek, a „gyaurok” meg-értésére. De valóban ez a cél, amikor manapság szent háborút hirdetnek? A történelemben „vallásháborúkról” szok-tunk beszélni, pedig valójában hatalmi háborúk voltak akkor is, ha katolikusok és protestánsok álltak egymással szem-ben. Bár igaz, a szembenállók sokasága valóban hitte, hogy hiúért harcol.

Az iszlámról szólva jöttünk rá: hogy a katolikus után a legelterjedtebb vallás Spanyolországban a mohamedán. Köve-tőinek száma fél millió körül mozog, tehát több, mint a protestáns. Túlnyomó többségük ugyan bevándorló vagy ilye-nek leszármazója. De mohamedán val-lásra térő spanyolokra is akad példa. Az átérés aztán a névben is kifejezésre jut: José (József) helyett Juszufnak hívják magukat.

„Más”. (Gyermekkoromban e szóval jelezte a magyar rádió hírszolgálat, hogy témát változtatnak.)

Novemberi levelünkben megemlékez-tünk Árpád-házi Jolánta aragón királyné halálának 750. évfordulójáról. Most hoz-zátehetjük, hogy magyar hozzájárulással, a Kulturális Örökség Minisztériumának segítségével restaurálni fogják Vallbona de las Monjas ciszterci apácakolos-torában a királyné és 1271-ben elhunyt lánya, Sancha sírlelkét.

Különböen az évforduló évében jelent meg Albert Salvadó katalán író Hódító Jakabról szóló regényciklusának máso-dik és harmadik, befejező része. A második címe: A magyar királyné.

Rónai Zoltán

Adjon Isten minden jót
Ez üjlesztendőben.
Vegye el mind a nemjót
Ez üjlesztendőben.
Mitől félünk, mentse meg.
Amit várunk, legyen meg
Ez üjlesztendőben.

Krisztus kortársa volt –
Seneca, a római sztoikus bölcs

Az alábbi hosszabb dolgozatot Seneca-ról időszerűvé teszi, hogy otthon, Magyarországon valóságos reneszánsza van a görög filozófiának. Most adta ki a Cicero-Kiadó Seneca sorozatát s egy Seneca Breviárium is készült.

A filológusok, azaz az ógörög és a latin nyelvek, az antik irodalom, történelem és mitológia, hivatott ismerői között időnként fel-, fellángol a vita hve. Seneca születésének időpontját illetően. Egyesek azt állítják, hogy Lucius Annaeus Seneca a híres római sztoikus filozófus Néró császár nevelője Krisztussal egy időben született. Mások tagadják ezt, de hitelesen bizonyítani alig tudják, hiszen – mint ismeretes – Jézus születésének pontos dátuma körül is vannak problémák. Amolyan akadémikus vita. Végül is úgy ment be a köztudatba, hogy Seneca Krisztus kortársa volt.

Sőt! Vannak olyan feltételezések, hogy Senecának bizonyos ismeretei lehettek Jézus tanításáról. Nos, bizonyítani ezt is alig lehet, de cáfolni sem könnyű. Seneca közérthetően fogalmazott, népszerű sztoikus bölcsességének – ha úgy tetszik – filozófiájának ugyanis az újszövetségi evangéliumokban és főleg Szent Pál leveleiben rögzített jézusi tanításokkal kétségtelenül vannak bizonyos affinitásai. Ezért is voltak Seneca írásai – éppen úgy mint 100 évvel később Marcus Aurelius, a filozófus császár sztoikus szentenciái – különösen a keresztény ókor – de mondhatjuk – még napjainkban is olyan népszerű olvasmányok. Számatalan fordítás jelent meg Magyarhonban is; a legjobb talán Révai József, a neves klasszika-filológus fordításai; legutóbb pedig a Seneca kiadó, adta ki a sztoikus filozófus legfontosabb műveit.

Seneca szülőhelyéről viszont nincsenek kétségek. A Hispania-nak nevezett római provincia nevezetes városában, Cordovában született. Az andalúziai mediterrán partoknak ez a gyönyörű városa arról is nevezetes, hogy falai között szinte kéz-zelfoghatóan megtapaszthatók az egy-másra épült monoteista vallások és kultúrák, a mai napig fennmaradt emlékei. Egy római templom romjai fölött a korai kereszténység „bazilikájának” jól felismer-hető maradványai pld.: De itt van a lenyűgöző mór mecset is, kecses boltíveivel és több száz karcsú vörös oszlopaival, varázslatos, márványból faragott ornamen-tikájával. Sőt, a fejtett zsidó kultúra nyomai – persze főként Sevilában – itt is fellel-hetők.

Senecára emlékezett a délszaki virágoktól illatos szűk utcák között rejtőzködő városháza előterében E. Barron Gonzales érdekes szoborcsoportja, amely azt a jelenetet ábrázolja, amint Seneca az ifjú Nérót Róma híres-hírhedt császáránt oktatja.

Seneca Cordovából Rómába került. A tehetséges ifjút neves magiszterek, mint a sztoikus filozófus, Attalusz és a rétor Fabius Sextus tanítják. Majd – állítólagos tudóbajának gyógyítása céljából néhány évig Egyiptomban tartózkodik. Ott mélyíti el a vallásnak és a sztoikus filozófiának az alaposabb ismereteit, de – mintegy poli-hisztor – foglalkozik Seneca geográfiával, pedagógiával, csillagászattal, és természé-rajzzal is. Rómába visszatérve egész fia-talon a szenátusba kerül, ahol ragyogó retorikájával vonja magára a figyelmet. De rendkívüli népszerűségnek örvendő hatásos sztoikus szentenciáival a római nép körében is. Mint ismeretes a sztoicizmus filozófiai irányzat görög eredetű. Kr. e. a 3. évszázadban Athénban (Zenon) egy színes oszlopcarnokban alapították. Innen a neve is: „Stoa poikil”.

Filozófia, de nem csak elvi megfonto-lások, irodalmi igényű, magas szintű értekezések, hanem inkább mondható bölcsességnek, egyfajta gyakorlati élet-vitelnek, amit hétköznapi életünkben

valósíthatunk meg. Egy a filozófiából ere-dezetett okos, bölcs életszabályok fog-lalata. Valójában csaknem szent közöm-bösségtől áthatott harmonikus, kiegyensú-lyozott életforma. –

Köztudomású, hogy Seneca Cicero mel-llett kétségtelen a szenátus legnagyobb szónoka volt. Féltékeny ellenfelei hazug vádakkal bevádolták Claudius (Caligula) császárnál, aki Senecát feleségének intrikájára Korzika szigetére száműzte. Nyolc évig ette a számkivetés kenyerét. Végül is Agrippának a császár második feleségének, Néró anyjának közben-járására szabadult és tért vissza Rómába. Ugyancsak ő segítette abban is, hogy Senecát praetorrá nevezték ki. Az ambi-ciózus, nagytörő Agrippa Senecát, a nagyon nehezen kezelhető, kiskorú Néró nevelé-sével is megbízta. –

A hosszú korzikai számkivetés magánya avatta Senecát a sztoikus filozófia legna-gyobb alakjává. Itt írta meg legfontosabb műveit is Ovidius ragyogó lírájában, Vergilius hatalmas epózában (Aeneas) és Horatius magasztos ódáján kicsiszolódott latinsággal írta remekbeszabott sztoikus bölcsességét. Sokat olvasott, nagyon népszerű műve: „A boldog életről” (De vita beata). Vezér-eszméje: nem a külsőségek, hanem a „lélek jósága” biztosítja az emberi élet boldog-ságát.

Ebben és az „Az élet rövidségéről” (De brevitate vitae) foglalja össze Seneca az „ars vivendi”, az élet művészetéről (hogyan éljünk!) szóló sztoikus bölcses-séget. Nagyon lényeges és maradandó értékű mondanivalója van Senecának, ahogyan a halálról gondolkodik (ars moriendi). A halálban – mondja a sztoikus filozófus – nincs semmi rendkívüli. Természeti törvény, amelynek egyfajta közömbös magatartással alá kell ren-delnünk magunkat. Nyugodtan várni az utolsó órát. A jó halál előfeltételezi a jó életvitelt. A szép és jó élet titka pedig abban áll, hogy időben megszabaduljunk az élet nehéz gondjaitól és a lélek nyugta-lanságától.

Seneca főműve azonban az a 124 u.n. etikai levél, amelyeket Lucilius, Szicília kormányzójához intézett, valamint azok a vigasztalások (consolationes), amelyeket a sors csapásoktól sújtott, lelkiileg megrop-pant Marciához írt. Ezek a híres Consolatiók kiértett, klasszikus értékű iro-dalmi alkotások, amelyeknek eszméi alapja a sztoikus filozófia. A műfaj egész tárgyköre: vigasztalás a halál, a száműzetés, a szolgaság, a szegénység és az öregség ellen.

Feltűnő és egyben jellemző, hogy Seneca minden művében, de főként a Vigasztalások-ban olyan morális és etikai értékeket és életszabályokat tárgyal, amelyek az első századok keresztény íróit is megragadták. Nem csoda, hogy ha az egyházatyák Seneca mély humanizmusát, az ember-testvériség keresztény gondolatát, az élet sokrétű bajainak és problémáinak az elviselését, az élet és halál tényeinek bölcs kezelését nagyrabecsülték, úgy annyira, hogy a sztoikus bölcselőt magukénak, mintegy kereszténynek tartották. Ennek a nagy-rabecsülésnek a hatására születtek meg azok a mondák – legendák, hogy Seneca szent Pál apostollal is levelezhetett; sőt egyesek tudni vélték, hogy Pál apostol Rómában több ízben is találkozott Senecával.

Nos, keresztény volt-e Seneca? Szent Ágoston híres „Az Isten országáról” szóló művének 6. fejezetében foglalkozik Seneca keresztény voltának problematikájával. Hippo püspöke, a nagy megtérő Ágoston valószínűleg tartja, hogy a sztoa nagy filozófusának voltak ismeretei a kereszténység tanításáról. Azt is tudjuk róla – ha közvetve is –, hogy mélyen elítélte Néró kegyetlen keresztényüldözéseit. De joggal állapítja meg Szent Ágoston, hogy az

Londoni levél

KELLEMESE, MEGHITT KARÁCSONYT
ÉS BOLDOG ÚJ ÉVET!

Barátunk kisfiát keresztelik a Szent Jánosról elnevezett, kedves kis kora 19. századi templomban, Hampstead londoni városnegyed leghangulatosabb részén. A puritán, de nemesvonalú templombelsőt még a karácsonyi énekes áhítatra és isten-tiszteletre készített örökzöld girlandok díszítik. Mértékartó anglikán szertartás keretében kerül sor a keresztelőre.

A templom jörfűtött és a csecsemő remekül viselkedik, jóformán végig béké-sen szunyókál. Az idős plébános térden állva mond imát az immár kereszténnyé lett gyermekért, mindannyiunkért, az angol királynőért, az Afganisztánban élet-veszélynek kitett katonákért, majd kéri az Egek Urát, hogy segítse át a bajain Zimbabwét, Szerbiát és Izraelt. Mindezt a kis Jonathan megkeresztelése alkalmából. Hátha ilyenkor a Mindenható jobban odafigyel.

A brit világbirodalom immár a múlté, Nagy-Británia nagyhatalmi státusa többé-kevésbé odalett, de a hampsteadi templom plébánosa változatlanul világpolitikában gondolkodik, miként az angolok nagy része. Ezért küldött ilyen félévélre kiter-jedő fohászt a legfőbb békefelelőshöz.

Meghallgatjuk a szószék magasából hozzánk intézett, bölcsességekkel és közhelyekkel egyaránt fűszerezett prédiká-ciót, majd a pap lejön az oltárhoz s ősz fejt lehajva újból imádkozik. Ebből a testtartásból pattan fel meglepő frisses-séggel és jókedvűen szól a gyülekezethez: – A szertartásnak vége. Kész a kávé a sekrestyében!

A kelták és az angolszászok fantáziája, mese- és mitológiateremtő tehetése Ádám és Éva, valamint az édenkert tekintetében nem volt olyan gazdag, mint már régi népeké. Egyéb ősi történetek tele vannak kuriózumokkal: a talmudisták szerint az első ember pár mindössze tizenkét óráig élt a Paradicsomban, mielőtt kiakolbóltották onnét; a mohamedánok legendája pedig arról szól, hogy Gábiel és Mihály arkangyalok hét marék különböző színű földből gyúrták Ádámot, ezért más és más színű az emberiség. Az ember me-teremtését leíró történet viszont igazta a régi angolokat. A középkorban élt Usher püspök például hosszas számolgatás után, bibliai alapon derítette ki, hogy Ádám Krisztus előtt pontosan négyezeremgy évvel született a Teremtő keze nyomán.

A Paradicsom helyének felderítésére szintén nagy kutatás folyt. Hol lehet az a remek kert, amelyben béke és nyugalom honol, a halál pedig ismeretlen fogalom? A XIII. századi Hereford térkép megjelöli a helyet: a Paradicsom eszerint kerek sziget India partjai mentén. Jó lenne befizetni ottani üdülésre valamelyik utazási irodánál!

Sárközi Máttyás

A szerző: „Feljegyzések a zöld füzetből” c. most megjelent könyvéből.

evangélium lényeges tanításai pld. a kegyelemről, az igazságságról, az imád-ságról etc., hiányoznak Seneca írásából. Nem is szólvá arról, hogy a túlvilág tagadása, a halál túlzott magasztalása valamint az öngyilkosság dicsérete és egyéb tévedések nem férnek össze a kereszténység tanításával. –

De a „keresztény Seneca” hitének – hiedelmének hagyománya túlélt a szá-zadokat, sőt az évezredekert; még azután is, hogy Rotterdami Erasmus, aki ugyancsak nagy tisztelője volt Senecának találóan, de egyértelműen kijelentette: „Seneca po-

(Folytatás a 6. oldalon.)

Naptár és kalendárium

Nincs nap, hogy a postás ne hozna „ingyen ajándék”-ot. De miért kell kiemelni, hogy az ajándék „ingyenes”? Azért, mert ezért a speciális ajándékkért fizetni kell. Vagy barátságosabban kifejezve: fizetni illik. Nem tudom másutt is divik-e az ajándékozásnak ez a szokatlan módja, nekem Amerikában volt hozzá először szerencsém. Elgondolkodtam az első „ingyen” ajándék láttán és felöttem a Magyar Nyelv Értelmező Szótárát, amely megnyugtató. Nem tévedtem, mert az ajándék „figyelmességből, szívességből, szeretetből valakinek ingyen adott, jutatott használati tárgy, vagy pénz”. Arról, hogy az „ajándék” mellé mindjárt csatolom a befizetési-, az átutalási lapokat, meghatározva az ajánlatos összegeket is, arról a Szótár nem tesz említést. De miért is lenne, hiszen leszögezte, az ajándék lényege, hogy „ingyen” kerül a megajándékozotthoz. A mai világ azonban nem ilyen egyszerű.

Égész évben érkeznek az ismert és a soha nem hallott egyesületektől a legkülönbözőbb célokra gyűjtő levelek. És, hogy aláhúzzák, mennyire nem kételkednek adakozókészségünkben mellékelik, előlegezett hálájuk jeléül, hogy az „ingyen ajándék”-ot: a színes levelezőlapokat, címkéket, levélkártya- és boríték kombinációkat, vagy kora őstől megjelenjenek a következő évre szóló falinaptárak.

Naptár. Mekkora tömeg várja a vevőket a könyvkereskedésektől a szupermarketekig, mindenütt. Az összeállítók megcélzottak minden érdeklődési kórt. Sok a jövő titkait fellebbentő fátyol. Mert ki ne szeretné tudni, hogy mi olvasható ki a csillagok járásából? Hogy milyen jó hírről lepi meg Fortuna istenasszonya a következő évben, hogy végrehátrál-e a szerencse?

Naptár. Ismét az Értelmező Szótárhoz fordulva: „Az időnek nagyobb egységei szerint való beosztása és jegyzékbe foglalása; időszámítási rendszer...”

Először háromszáz évvel ezelőtt jelent meg a naptár. Nem lehetett hatalmas olvasmány, mert a hivatalos adatokon kívül számos babonát is tartalmazott. Igaz ugyan, hogy a „babonáság bolondság”, de melyikőnk nem babonás... legalább egy kicsit? Viszont tény, hogy a sok össze-vissza tanács, félelmet keltő félágazás és helytelen „szentencia” megzavarhatja a jámbor olvasót. Ezt vallotta a 18. században megjelent ismeretterjesztő kalendáriumokról nem kisebb személyiség, mint a „népeinek szellemi egészségére éberen ügyelő” német-római császárné, magyar királynő, Mária Terézia.

A 18. században könyvet nem sokan olvastak, annál kedveltebbek voltak a Kalendáriumok. Mária Terézia azonban nem csak nem nézte jó szemmel ezt a divatot, igyekezett elvenni még a lehetőségét is annak, hogy avatatlanságba kerüljenek a nem oda való munkák. „Kategorizálta” a kalendáriumokat. Adjanak ki egyet az egyszerű nép számára, „für die gemeinen Leut”, egy másikat az okos, vagyis a tanult embereknek „für geschiedte Leut”. A falusiaknak szánt parasztnaptárban, Bauernkalender”-ben jelöljék meg a nap és a hold járását, a negyedekeket és a nap, meg a holdfogyatkozásokat, de többé meg se említsék a hajnyírással, a körömvágással meg az érvágással kapcsolatos babonákat. A szerencsétlenséget, de még a szerencsét hozó babonás jelekről pedig mélyen hallgassanak (mivel) „Mindezek a jövőben megtiltanak minden országokban”...

A „tanult” osztály tehát a kiemelték közé tartozott. Olyannyira, hogy nem

A mai, mozgóképekkel kábított világban az emberek el sem tudják képzelni, „mivel tölthették idejüket” elődeink, különösen a hosszú téli estéken! Pedig, eltöltötték, s nem is rosszul.

Televízió az én gyermekkoromban még nem létezett, sőt Nyugaton is csak lányaim felcseperedése után (midőn többé nem éreztem azt veszélyesnek lelki fejlődésükre), került hozzánk a lakásba, idős, beteg Édesanyám szórakoztatására.

Aztán persze nálunk ragadt a csúnya masina, s lassan-lassan mindnyájan a rabjai lettünk. Megszűntek a családi eszmecserek, s helyüket a műsorok fölötti viták foglalták el. Férfjem csak a „művészi” filmeket kedvelte: bamba szereplők celtalan sötétben-bolyongását, a vonatott, semmitmondó párbeszédek és a teljes kiüttlanság apátiáját...

Kisebbségi lányom, Ágnes, ezzel szemben a rajzfilmek rajongója volt. Midőn ő kaparintotta kezébe a távkapcsoló készüléket, azonnal megjelentek a képernyőn a fehérsapkás, kis, kék emberkék, a „puffik”, hogy különféle számarságok sorozatát kövessék el. Ha trükkfilm nem volt, jöhettek más Walt Disney-produkciók (például a bohókás volkswagen-kocsi, a „Maggolino”), mely nemcsak érezni, de beszélni is tud, esetleg egyéb burleszk: Bud Spencer és Terence Hill...

Nagyobbik lányomnak, Sophienak és nekem hasonló az ízlésünk. Szeretjük a „kosztümös”, történelmi drámákat, a jó háborús történeteket, krimiket (Colombo, Derrick, Sherlock Holmes), de a vadnyugati históriákat is.

Ágnesnek mindezek „véresek”, férjemnek pedig „primitívek” voltak, melyekből „nem lehet semmit sem tanulni”. Valahányszor meglátta John Wayne vagy Clint Eastwood délceg alakját, sértődötten eltávozott, hogy a lakás félreeső zugában „komoly zene” hallgatásába merüljön.

Joseph kivételével, mindhármán megengedünk a régi (háború előtti) amerikai vígjátékok szeretetében. Sokszor csodálkozom „modern” világban felnőtt lányaimon, midőn, a programot böngészve, felkiáltanak: – Mami, ez jó lesz! 1935-ben készült!

S valóban, ezek a „Noé bárkájából” előkerült filmek idealizmus, szépséget, derűt árasztanak: egy örök letűnt, illúziókkal és mesékkel teli világ üzenetei.

Férjemmel kettesben gyakran megnéztük a politikai kerekasztal-beszégetéseket és más dokumentum műsorokat. A természetfilmek kedvelésében – viszont és végre! – az egész család egyetértett.

De mindezt csak mellékesen mondtam el, hogy érzékeltessm a TV-korszak sokrétű problémáit.

Régen, az én gyerekkoromban, 5-6 óra körül érkezett haza a család.

A Böszörményi út 17/b.sz. ház magassági lakásában hatalmas, két szobára néző, barna cserépkályha sugározta a meleget. (Igaz, a konyhában és a mellékhelyiségekben fogvacogató hideg volt, de ez adta éppen a kontrasztot, ez tette különösen megbecsülté a szalon

csak engedélyezték, de megkívánták, hogy a „die geschiedte Leut”, vagyis a kiművelt agyak számára a „páratlanul nagyszerű” párizsi munka alapján szerkeszték meg az osztrák Kalendáriumot azzal a megköttéssel, hogy a Franciaországra vonatkozó adatokat egy „hazai Astronom” (csillagász) a bécsi Meridiánnak megfelelően dolgozza át.

Hosszú Téli esték

kellemes hőmérsékletét!) Az átforrósodott csempelapokon fölengedtek a dermedt újjak, s miközben hátunkat a kályhának támasztottuk, ki-ki beszámolt a nap eseményeiről. Megvitatásra kerültek a problémák, nehézségek...

Vacsora közben rendszerint meghallgattuk a rádió híreit, s ilyenkor határozunk az esti időtöltés felől is: elmegyünk-e az Ugocsa-moziba (esetleg Anyu közelben lakó nővéréhez), vagy maradunk otthon? Egyetemista lánnyá fejlődve, természetesen nekem külön programjaim is voltak – lettek: *Laci barátommal kiruccantunk táncolni az Annába, a Pipacsba, vagy késő éjszakáig beszélgettünk valamely más bárban.*

Az otthonmaradás sem volt azonban unalmas. Vártak a még nyomdafestékszagú, recsege nyíló új könyvek vagy a poros régi kötetek titkai! Milyen izgatott kíváncsiság fogta el az embert minden alkalommal: vajon, mi lehet bennük?? (Akkor még nem árasztották el a világot a nyomtatott betű hitelét romboló brosúrák és reklámok!) Kényelmes karosszék, zöld fényt hintő állólámpa, bolyhos pongyola, könnyű papucs...

Nagymama sokat kézimunkázott. Bonyolult rajzú terítőket, ágýtakarókat horgolt. A mintán, mely rendszerint újságmellékletként érkezett, az előrehaladást gombostűvel jelölte meg.

Nagy keletjük volt a társasjátékoknak is, különösen a „marokkónak”. A vékony, csíkos pálcikák rezdüléseit mindenki lélegzetviasszafojtva figyelte.

Anyu gyakran pasziánszozott, időnként felszólítva engem is: – Gondolj valamire! Megmondom, teljesülni fog-e a kívánságod!

Nagymama – kecskeméti lévén – a kártyavetést is értette. – *Emeld el bal kézzel háromszor magad felé a paklit!* – hangzott a figyelmeztetés afelé, aki a jövődjét akarta kifizekészni.

A kártyák értelmezéséhez persze nem volt elegendő az egyes lapok „jelentésének” ismerete (a makk tízes például: bánat; a makk alsó: pletyka; a tők alsó: betegség; a piros tízes: szerelem stb.), fantázia is szükségeltetett a históriák kikerekítésére. A kártyavető közben figyelte az érdeklődő arcát, s a témát, amire „ráharapott”, még jobban cífrázta, színezte... Micsoda várakozás! Mennyi izgalom, pirulás és nevetés!

De a téli esti szórakozásnak számított a karácsonyi beigilihez szükséges dió megpucolása, mákdarálás, gesztenye sütés is. Közben Nagymama „a régi szép időköt” idézte, midőn édesapja, Kubinyi Konráddal kiscsészán koscsikáztak ki a határba vagy meglátogatták az Alpáron élő nagyszülőket.

Abban az áldott, háború előtti világban még a telefon sem csöngött (legfeljebb üzletekben, hivatalokban volt távbeszélő). Zavartalanul végig lehetett enni a vacsorát, nyugodtan lehetett „fekete Pétert”, „snapszlit”, „durákot” vagy „Ne neves koránt” játszani, komótosan szürcsölni a mézzel ízesített hársfateát, vagy merengeni olvasmányaink fölött.

Akkor még mesék is voltak, igazi mesék: csodatévő tündérekkel, vasorrú bábakkal, tüzet okádó sárkányokkal, hétrőfős szakállukat derekuk köré csavaró törpékkel, erdei óriásokkal, hogy az „óperenciás tengerrel” ne is beszéljek. Az egybekerült fiatalokat csupán „ásó, kapa, nagyharang” volt képes elválasztani egymástól, lakodalmak alkalmával „Hencidától Boncidáig” folyt a sárga lé”, és a hősök rendszerint „addig éltek, amíg meg nem haltak”...

Márai kiállítás Münchenben

Németországban – irodalmi szempontból – München az egyik központ. Itt van a legtöbb kiadó – alighanem ezért – az Irodalom Házát is Münchenben létesítették néhány éve. Október vége óta Márai Sándor életművét bemutató tárlat látható az Irodalom Házának két emeletén. Az 1989-ben Kaliforniában elhunyt író művei a rendszerváltás óta nemcsak Magyarországon kerestek, hanem Nyugaton is a sikerlisták élén szerepelnek. Márai nyugati újralfelfedezésében az egyik legtekintélyesebb milánói kiadó, az Adelphi volt az éllovas, mert – olasz fordításban – megjelentette a Gyertyák csonkig égnek című regényét, ami egy csapásra magára vonta az irodalmi érdeklődést. Az olaszországi siker Franciaországban is megismétlődött, amire a német kiadók is felfigyeltek és Márai ott is meghódította az olvasókat. Ismét. Ugyanis a Lipcsében 1935-ben megjelent „Idegen emberek” című kötete is sikert aratott és a „Kaland” című színdarabját Berlinben, Hamburgban és Brémában is telt ház előtt játszották annak idején. A müncheni Irodalom Házában rendezett tárlaton nemcsak németországi éveiről – hanem időrendi felépítésben – Márai Sándor egész életéről foglaltalkothat a látogató. A kiállítás eredetileg a budapesti Petőfi Irodalmi Múzeumban volt látható, és a tervek szerint rövidesen eljut Berlinbe, sőt Koppenhágába is.

Makvári György

Krisztus kortársa volt ...

(Folytatás a 5. oldalról)

gánynak keresztény, kereszténynek pogány!”

Közismert Seneca tragikus halála. Néró, Seneca gondos nevelésének és személyes példájának hatása alatt, nem különben a sztoikus filozófia ismeretében ígéretes császárnak indult. De – mint tudjuk – Néró apjának természetét örökölte. Ezek az adottságok valamint álnok – hazug tanácsadói, servilis hódolóinak dicséretei következtében – rácsafolva Seneca gondos és kezdetben eredményes nevelésére – az a Néró, aki valóban ígéretes császárnak indult, a római birodalom legvéresebb kezű, legkegyetlenebb császára lett.

Mint tudjuk Néró a hatalom birtokában semmibe vette a szenátust; nevéhez fűződik a legkegyetlenebb kereszténységű öldözés. Hihetetlen diletántságában nagy művészek képzelte magát, kedvenc lovát kinevezte költőnek és felgyűjtatta, vagy maga gyűjtötte fel Rómát.

Egy összeesküvés C. Piso vezetésével Néró meggyilkolására szövetkezett. Az összeesküvést azonban leleplezték. Néró iszonyú bosszújában Senecát is halálra ítélte. Mint híres görög ősnak Sokratesnek neki is magának kellett véget vetni életének. Mádridban a Padróban látható Peter Paul Rubens híres műve: „A haldokló Seneca”. A nagy római sztoikus filozófus bölcsessége örökkései értékei maradnak minden idők kultúrájának és az egymást váltó nemzedékek szellemi állományának.

Gy. Pethe Ferenc
Basel - Badacsony

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az „Életünk” - OTP Bank Budapest, VIII. ker. körzetifők bankszámlája
2002.01.01 -től megszűnik!

Előfizetéseket postacsek-kontónkra, Münchenbe vagy címünkre kérjük!

Kath. Ungarn-Seelsorge München
- Sonderkonto Életünk -
Postbank München
Konto-Nr.: 606 50-803; BLZ 700 100 80

Bitskey Ella, Sarasota, Fl.

Saáry Éva, Lugánó

Magyarnyelvű szentmisék külföldön

ANGLIA:

London: Rev. Mgr. Tüttő György főlelkész, Dunstan's House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, **Telefon/fax: 0044/20/8992 2054**

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Hegyi György, Ung.Röm.Kath. Seel-sorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, **Telefon/fax: 0043/1/526 49 72**

Pázmáneum, Ft. Veres Árpád, rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, **Telefon: 0043-1-317 36 56**

Burgenland/Alsóőrött:

Pfarramt Unterwart, Ft. Dr. Galambos Ireneus OSB, **Telefon: 0043-1-317 36 56**

Grác: szentmise minden vasárnap d.e. 10 óra-
kor, Griesplatz 30. sz. alatt a Welsche-Kirche-
ben, Schnöhan Gürtel 41, Ugrí Mihály gond-
nok, **Tel.: 0043/316/68 35 08;**

Linz: Misézóhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Senefelder Str.6., A-4020 Linz, **Tel.:0043/732/342-586**

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, vasárnap 12 h-kor az Orsolyita-zárdában, Aigner Str. 135, változó dátummal. Érdeklődni: Schwarz Mária, **Telefon: 0043/662/820 139**

BELGIUM

Brüsszel: Ft. Urban Imre, Mission Catholique Hongroise, Rue de l'Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL/ **Telefon/fax: 0032/2/64 85 336,**

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlel-
kész, Amionier Hongroise, Rue des Anglais
33., B-4000 Liege, **Telefon: 0032/ 4/22 33 910**

DÁNIA: P. Horváth Kálmán SJ főlelkész,
Stenosgade 4, DK-1616 København,
Telefon: 0045/31/2185 88

FRANCIAORSZÁG

Párizs: P. Dr. Ruusik Vilmos CM, Ft. Molnár
Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap
11-kor: Mission Catholique Hongroise, 42, rue
Albert Thomas, F-75010 PARIS,
Telefon/fax.: 0033/1/42 08 61 70;
http://perso.club-internet.fr/mpipi/missionhu

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission
Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-
Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon,
Telefon: 0033/7/850 16 36

NORVÉGIA: P. Teres Gusztáv SJ, Munker-
udveien, 52, N-1165 Oslo,
Telefon/fax: 0047/22744 124

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész,
Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese,
Via Giulia 1, I-00186 Róma,
Telefon: 0039/06/684-261

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm Katholische
Ungarn-Mission, Winterthurer Str. 135, CH-
8057 Zürich, **Tel.: 0041/0227/910458**

Bern: Röm. Kath. Ungarn-Mission, Rainmatt-
str. 18, CH-3001 Bern, **Telefon: 0041/31/381
61 42/031/61-381 54 45**

Genf: Ft. Mátyás Imre, Minden hó 1. és 3-ik
vasárnapján, **Telefon: 00 41/22/7910458**

Lausanne: Ft. Mátyás Imre, Szentmise minden
hó 2.11.4-ik vasárnap. **Tel.: 00 41/21/6478 678**

Fribourg: Ft. P. Dr.Mehrer Tamás OP fő-
lelkész, szentmise minden hó utolsó vasár-
napján 10.30, az **Orsolyiták** templomában,
(rue de Lausanne). **Tel.: 0041/26/32 26 097**

Református istentisztelet Münchenben:
Reisinger Str. 11
a hó minden 2. és 4. vasárnapján, 11 órakor.

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE !
Az „Életünk”- OTP Bank Budapest, VIII. ker. körzeti fiók bankszámlája 2002.01.01 -től megszűnik!
Előfizetéseket postacsek-kontókra, Münchenbe vagy címünkre kérjük!
Küld. Ungarn-Seelsorge München
– Sonderkonto Életünk: Postbank München,
Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉRT, STILUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

HIRDETÉSEK

Budapest, az Andrásy úton, az Operánál felújított, csendes, másfélszobás lakás hazalátogatóknak kiadó. **Telefon: (D) 89/937-888.**

Személy és áru fuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. **Telefon: D-0049-07034-62580.**

BALATON, Badacsony környékén panorámás eskülmédeceni telkek és házak eladók. Továbbá 0Magyarország minden környékén is vannak ingatlanaink. MvS Immobilien, 0049 – (0)3303-40 9898, 0049 – (0) 177 37 818 00, illetve **immobilien@van-suntum.de, www.van-suntum.de**

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbuszal kivánt helységekre. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévíz-vagy Budapestre. München, **Telefon fax: (D) +89/69 99 85 17, 089/67 05 618 ill. 0172/84 25 288. (H) 0036-1-341 59 55**

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. **Telefon: (CH) 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.**

Budai kertes villában újonnan kialakított kétszobás ill. másfélszobás, bútorozott kom-
fortos lakások kiadók 40 DM/lakás, naponta. Parkolási zárt kertben, **Tel.: 00-36 12 02 30 25**

BUDAPESTEN, XX ker.-ben, zöld övezetben kétszobás, egyedi fűtéses összkomfortos, 49 m²-es örökltés eladó! Irányár: 70 ezer Dm-a. Érdeklődni: **Telefon: (D) 0049/(0)7121-72074.**

Fényképes társkövetítés magyarországiak, erdélyiek és a világ más országaiban élők számára. H-1074 Budapest, Csengery u. 23. **Tel/Fax: (H) +36-(30)24 28 960, (20) 92 66 466 ill. www.elender.hu/-infotars/**

Német nyelvtudás céljából (az alapokkal rendelkezem), 42 éves, felsőfokú végzettségű nő állást keres Németországban,(háztartási- vendéglátói munkát). Jendriz Mária;Telefon este: (H) 00 36/35/384 272

168/67/47 éves, színes egyéniségű, csinos, életvidám de megfontolt és megbízható magyar hölgy társat keres hasonló adottságokkal. Jelige „Sárgarózsza”

Leinformált, és eü. vizsgálati eredményekkel rendelkező magyarul beszélő házvezető és házi beteg gondozó nőket biztosítok. Farkas Judit., **Telefon: 0036-30-9442 044**

Eladó! Jugoszláviában, Szabadkán (Kertvárosban) egy összkomfortos lakóház. Ehhez közel, egy kétszobás, emeleti lakás is eladó. (Városi fűtés, telefon, KB, Tv.) E mellett szintén eladó, erdő mentén, festői környezetben, 2 kapa bekerített telken egy egyszobás vikend ház. Minden ajánlatot komolyan veszek. Ár megegyezés szerint. Érdeklődni: (YU) 00381-24 42882 vagy (N) Düsseldorf: 0211-9653741 este!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ● Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közlünk!

Megjelent !

SZAMOSI JÓZSEF új könyve:

MAGAM ÜGYÉBEN I kötet
*Versek, műfordítások • Az évek sodrában
Cikkek, bírdátok •
Stílvirágok-gyomnövények •
Lapszéll jegyzetek • Nekrológok*

MAGAM ÜGYÉBEN II kötet

*A kortársak szemével • Interjúk, köszöntők •
Levelezés • Két irodalmi hamisítvány •
A szentkorona menekítése és emlékműve • Jegyzetek*

A két kötet 600 oldal és
40 old. melléklet: képek, dokumentumok.

Megrendelhető a Szerző címén:
Elektrastr. 7/b, D-8995 München,

Együttes ára: 35 EUR vagy 70,- DM.
Átutalás: HypoVereinsbank Mü.
Konto-Nr.: 86 20 99, BLZ: 700 202 70

Eladó! Jugoszláviában, Szabadkán (Kertvárosban) egy összkomfortos lakóház. Ehhez közel, egy kétszobás, emeleti lakás is eladó. (Városi fűtés, telefon, KB, Tv.) E mellett szintén eladó, erdő mentén, festői környezetben, 2 kapa bekerített telken egy egyszobás vikend ház. Minden ajánlatot komolyan veszek. Ár megegyezés szerint. **Telefon: (YU) 00381-24 42882 vagy (D) Düsseldorf: 0211-9653741 este!**

Észak-Franciaországban, az Ardennek lejtőjén, (B/L) határán, történelmi városban kitűnő állapotban lévő 900 nm-es, három szintes –15 szoba 4 fürdőszoba, kastély (19 sz.) eladó. Kb. 23 ha erdő+park és melléképületek, Orangerie, toronyház, antik kút... (16 sz.) műemlék. 600 nm lakóterület teljes komfort, beköltözhető. Időpont megegyezés szerint. **Telefon: (B)-0032/ 67/553978 este vagy szerkesztőségünkben napközben. ■**

HAZALÁTOGAT MAGYARORSZÁGRA?

A napsütéses Dél-Alföldön szeretettel várjuk a szegedi, családiás Marika Penzionkban, és az Opusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark közelében található, történelmi hangulatú „Kronikás” Park Fogadóban, összkomfortos szobákkal, házias étellel és széleskörű programválasztékkal. **telefon/fax: 00 36-62/443-861 és 00 36-62/269-311; http://www.tiszanet.hu/kronikaspark.**

Aachen-i, fiatalos, értelmiségi, özvegy hölgy, utazást és zenét kedvelő, megismerkedne nemdohányzó, intelligens úriemberrel 65 éves korig. **Telefon: (D) 02405-81973**

Pilisjászfalun, Bp.-től 19 km-re, gyönyörű, természeti környezetben 400 □-öles, panorámás telken 6 szoba, nappali összkomf. új ház eladó. Csend van, jó levegő. Hazatelepülő nyugdíjasoknak és befektetésnek is ideális.Érdeklődni telefonon: (H) 0036/26/373 392 vagy mobil 0036/309 / 718 799.

Erdélyi (Temesvár) magyar, 40 éves (166/50), független, gyermektelen, diplomás, angolul is beszélő hölgy megismerkedne külföldi férfivel 45-50 éves korig házasság céljából. Csak komoly választ „Valamit valamért” jellegre a kiadóra várom!

Hévíz-dobogókő üdülőfaluban kétszemélyes luxusapartman örökös üdülési joga augusztus elején (32.hét) RCI-cserelehetőséggel eladó a koppenhágai nagykövetségen. (Dánia). 5.200 EUR. **Telefon: (0045) 39-63-16-88 Kemény.**

34 éves, övönöli munkaviszonnyal rendelkező 53 éves nő, lehetőleg óvodáshoni gyermekek szakszerű felügyeletét, ellátását vállalná. Cím: Kovács Jánosné, H-7632 Pécs, Nagy Imre u. 62. VIII/22. **Tel: 0036/72/441-923**

Eladó! Tolnai: „Világtörténelem” (1910), 12 kötet, régi Herendi-porcellán, falirák, és **Brem:** „Az állatok világa” (7 k.). **Telefon: 0711/474225**

Dél-Németországban élő, 55 éves, 168, nem dohányzó, özvegy férfi élettársat keres. Jelige „Első európai”.

Színvonalas, kedves, csinos, őszinte és jóindulatú magyar hölgyet keresek 53 éves korig. Lehetőleg sötétbarna hajú, kb. 164-170 magas, ehhez megfelelő súlyú legyen. Én: 59/1.81/85 kg, lassan fehéredő, sötétbarna hajjal, számtan-fizika tanár, jelenleg mint elektronikus tevékeny. Saját házamban élek egyedül Nürnberg mellett.Később szükség esetén München-ben. Levélírás céljából a címem: **Bencze István,** 90547 Stein b. Nbg., Fabergut 55. **Telefon:este 18 óratól, hétvégén egész nap 0911/-675170. Fényképes levelek előnyben.**

NEMZETKÖZI IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ A FELVIDÉKEN

2002. július 11.-18. között a szlovákiai tugári völgyi üdülőben.

Fiatalokat, barátokat, de egyaránt mindenkit, akik szívesen részt vennének és támogatnák II. Magyar Tábortunkat, ezúton szeretettel meghívom.

Találkozásunk célja a felvidéki magyar hagyományok, a művészet és a természet szépségeit, kincseit, magyar fiatal látogatóinkkal megismertetni és megszerettetni. Beszélgetésre invitáljuk magyar íróinkat, költőinket, közéleti személyiségeinket, politikusainkat, történészeinket stb. együttműködési lehetőségeket felárni, kölcsönös, szoros kapcsolat kiépítését a Kárpát-medencében- és a világ minden részén élő magyar fiatalok között. Szórakoztató programokról is gondoskodunk!

Szállásról, étkezésről, ill. a rendezvény alatt felmerülő kiadásokról gondoskodunk. Az utiköltség visszatérítése pályázatunk sikerességétől függ.

A pályázatot a „Magyar Fialatok Határok Nélkül elnevezésű Alapítvány” támogatja, a nyári (2001) táborhoz hasonlóan.

Kérem, tájékozassa ismerőseit és barátait is!

Jelentkezés: 2002.március 31-ig.
Telefon: (SK) 00421-907-350539 vagy
e-mail: zupkot@pobox.sk

Zupko Tamás alelnök

Pozsony

KIADÓHIVATALUNKNÁL KAPHATÓ VIDEOKAZETTÁK:

(Dr. Szabó József összeállításából)

Márton, Krisztus Katonája: Szent Márton püspök élete. 30 perc, VHS-PAL	EURO 15,50
Apor Vilmos élete: 30 perces film, megjelent Apor Vilmos boldoggáavatása alkalmábólmagyarul, VHS-PAL	15,50
Teréz – egy közülünk: 35 perces film, megjelent Lisieux-i Szent Teréz halálának 100. évforduló-jára. VHS-PAL	13,-
Árpád-házi Szent Erzsébet élete magyarul vagy németül,40 perces film, VHS-PAL	13,-
Loures: 50 perces film VHS-PAL	15,50
Loures-i csodák és gyógyulások: Dokumentumfilm hat csodásan meggyógyulttal; 90 perc, VHS-PAL	15,50

KAZETTÁK:

Loures és az evangélium, vigasztalások. Rádiós magyar nyelvű kazetta, 60 perc .
Loures-i üzenet – elmélkedések dr. Szabó József összeállítása

KÖNYV:

Loures-Bernadett nyomdokain (kb. 140 színes képpel)

Megrendelhető: dr. Szabó József címén:

Ung.Kath. Mission, Schneidemühler Str. 12 i
D-76139 KARLSRUHE

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás minden jogi kérdésben.
Schwarz Annemarie, hités tolmács és fordító német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

„Tétény”

UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN
M. GONDA

Kreitmayerstr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

<i>Szürkebarát</i>		<i>DM</i> 7,80
<i>Tokaji Hárslevelű</i>		8,60
<i>Charadonay</i>		7,80
<i>Villányi Rosé, Kéköpörtő</i>		9,80
<i>Tokaji Kékfrankos</i>		10,80
<i>Hajosi Cabernet</i>		15,50
<i>Villányi Couvee</i>		19,50
<i>Egri Bikavér</i>		8,60
<i>Tokaji Szamorodni</i>		12,50
<i>Tokaji Asszú 3 puttonyos</i>		20,-
<i>Tokaji Asszú 4 puttonyos</i>		23,-
<i>Unikum</i>		33,-
<i>Cseresznyepálinka</i>	<i>1 liter</i>	31,-
<i>Barackpálinka</i>	<i>1 liter</i>	31,-
<i>Tarhonya, kocka, cernátszta</i>	<i>1 kg</i>	7,-
<i>Tészták</i>	<i>250 g</i>	1,95
<i>Májás, véres hurka, disznósajt</i>	<i>kg</i>	16,-
<i>Tokaszalonna</i>		15,-
<i>Házi kolbász</i>		21,-
<i>Száraz kolbász</i>	<i>1 kg</i>	25,-

Szaloncukor kapható!

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTEKÉBAN!
Olesó áron raktárról – kérje ártánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS Főlelkészeg
Landwehrstr. 66 · 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
e-mail:ung.delegat@gmx.de

*
Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészeg Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc
A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.

*
Redaktion und Herausgeber:
UNGARISCHE KATHOLISCHE
Delegatur
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
e-mail:ung.delegat@gmx.de

*
Abonnement für ein Jahr: 15,— Euro
11 Exemplare
nach Übersee mit Luftpost
US\$ 50,—

*
ELŐFIZETÉS:

Az életünket a helyi magyar lelkeszek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkesz, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 3,00 DM/1.50 Euro
Előfizetési ár egy évre DM 30,— ill.

15,-Euro
Tengerentúl US\$ 50,-
Bankszámlánk: Postbank München
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80

Katholische Ungarnseelsorge,
Sonderkonto „Életünk”.
Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK
Druck: AMPER DRUCK GmbH
WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11,
82256 Fürstenfeldbruck

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLELELTÜNK.